

Stockholms
stad

Grön kompensation för ställverket Strömsätravägen, Sätra

Mars 2025

2025

OM RAPPORTEN:

Titel: Grön kompensation för ställverket, Strömsåtravågen Såtra

Datum: 2025-03-04

Rapporten bår citeras enligt fõljande: Björklund, M. (2025). *Grån kompensation för stållverket, Stråmsåtravågen, Såtra*. Calluna AB.

Foton i rapporten: © Calluna AB dår inget annat anges.

OM UPPDRAGET:

På uppdrag av: Stockholms stad

Uppdragsgivarens kontaktperson: Angelica Sjödin

Utfõrt av: Calluna AB (organisationsnummer: 556575–0675)
Adress huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75

Projektleðare: Mova Hebert (Calluna AB)

Rapportfõrfattare: Marie Björklund (Calluna AB)

Kvalitetssåkring: Mova Hebert (Calluna AB)

Callunas interna projektkod: MHT0350b

Innehåll

Bakgrund	4
Resultat från inventeringarna (kort sammanfattning)	5
Habitatnätverk ädellöv	9
Barrskog	11
Kartering av ekologiska värden som försvinner där detaljplanen genomförs	12
Särskilt skyddsvärda träd	12
Konnektivitet för ädellövnätverket	12
Fågel	13
Fladdermöss	13
Värdeelement.....	13
Förslag grönkompensation	14
Utplacering av faunadepåer	14
Utplacering av mulmholkar	14
Buskar och träd	15
Fågelholkar	15
Referenser	17
Bilaga – PM bedömning av träd inom detaljplan för nytt Ställverk, Sättra 2025	19

Bakgrund

Syfte med den här utredningen är att kartlägga vilka ekologiska värden som går förlorade inom den del av fastigheten Sättra 2:1 som kommer att påverkas när ett ställverk för elkraft anläggs. Dokumentet kommer även att föreslå hur de värdena kan kompenseras genom så kallad grönkompensation. För att få en helhetsbild av områdets naturvärden hänvisas till ekologiutredningen (Calluna 2024). Det här dokumentet kan ses som en bilaga eller en fortsättning på den utredningen.

Under 2024 har Calluna tagit fram en ekologiutredning för delar av fastigheterna Sättra 2:1 och Bredäng 1:2 inom Sättra verksamhetsområde. Utredningen bygger på naturvärdesinventeringar (NVI) utförda 2022 (WSP) samt 2023 (Afry). NVI:n från 2023 täcker nästan hela detaljplaneområdet utom i norra delen. Den norra delen täcks av NVI:n från 2022 och ligger i den inventeringens södra ände. I figur 1 framgår de olika inventeringsområdena samt detaljplaneområdets utbredning.

Utöver NVI har fåglar och fladdermöss inventerats av Calluna under 2023 och under 2025 har Calluna inventerat skyddsvärda träd inom detaljplaneområdet, se bilaga.

Figur 1. Den gröna avgränsningen visar detaljplaneområdet. Röd och blå linje visar inventeringsområdet för de två NVI:erna. Den vita linjen är inventeringsområde för Callunas fågel- och fladdermusinventering.

Resultat från inventeringarna (kort sammanfattning)

För en mer detaljerad redovisning hänvisas till WSP (2022), Afry (2023) och Calluna (2024). Här presenteras endast den information som har direkt betydelse för kartläggningen av vad som behöver kompenseras vid etableringen av ställverket.

NVI inklusive inmätning av värdeelements skyddsvärda träd

Två naturvärdesinventeringar har genomförts varav den ena utfördes av WSP 2022 i den norra delen av inventeringsområdet. Den andra NVI:n utfördes av Afry 2023 vilken i huvudsak täcker detaljplaneområdet (figur 1). Vid WSP:s inventering ingick inmätning av skyddsvärda träd. Däremot ingick det inte i området för aktuell detaljplan (Afry 2023). Där har värdeelement inventerats och träd ingår bland värdeelementen men ingen regelrätt inventering av skyddsvärda träd gjordes. Calluna har kompletterat inom detaljplaneområdet (inklusive området omedelbart norr om) med inventering av skyddsvärda träd i februari 2025.

I södra delen av detaljplaneområdet avgränsades två naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 4 (figur 2). De avgränsade naturvärdesobjekten består av glesa skogsmiljöer, lövskog respektive blandskog. Det finns även död ved, hålträd, och flera andra värdeelement:

- Tre stenmiljöer
- Ett hålträd (ek)
- Ett träd med brandljud
- Tre lågor (döda, liggande träd)
- En säl (pollinering tidig vår)
- Stående död ved

Inga naturvårdsarter påträffades vid Afrys naturvärdesinventering 2023 men då fältbesöket utfördes tidigt på säsongen (11 april) är det sannolikt att växter kan ha missats.

Vid Callunas inventering av skyddsvärda träd 2025 noterades ett skyddsvärt träd som ligger strax utanför detaljplaneområdet (en grov högstubbe med hål) samt två naturvärdesträd (två grova ekar). Resultaten redovisas i bilagan till det här dokumentet.

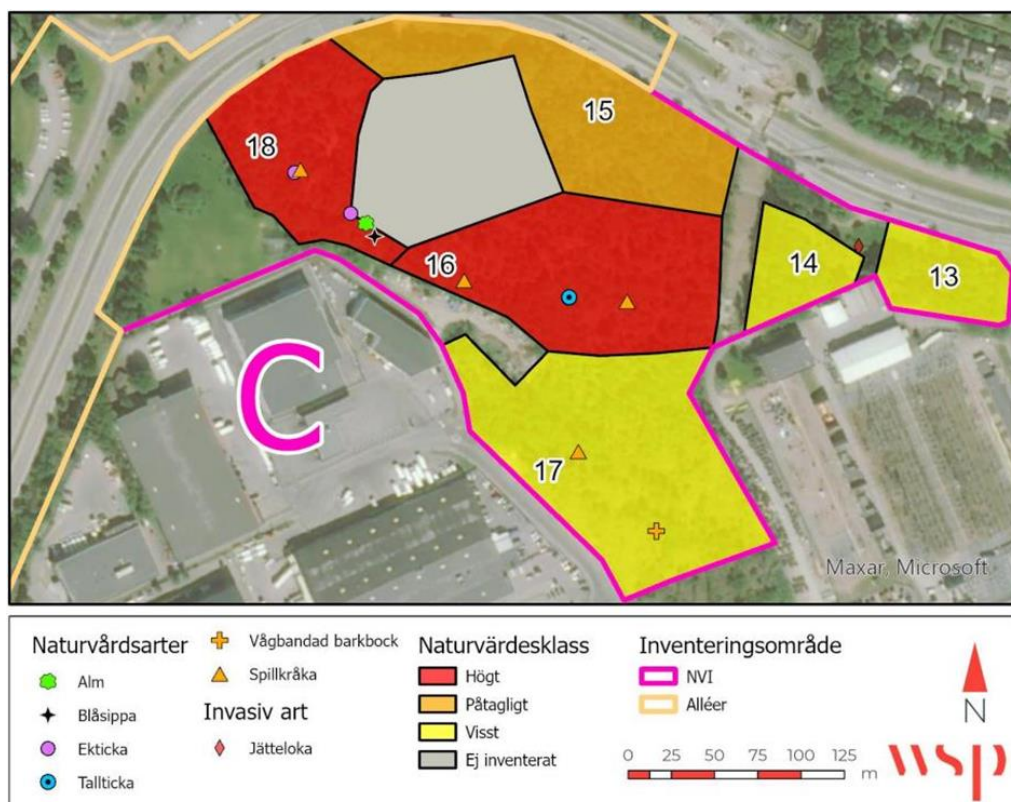
Påverkan

De två naturvärdesobjekten som avgränsats inom detaljplaneområdet (Afry 2023) kommer att försvinna i sin helhet vid exploateringen. Det gäller även södra änden på ett av klass 4-objekten vid WSP:s inventering 2022 (figur 3).

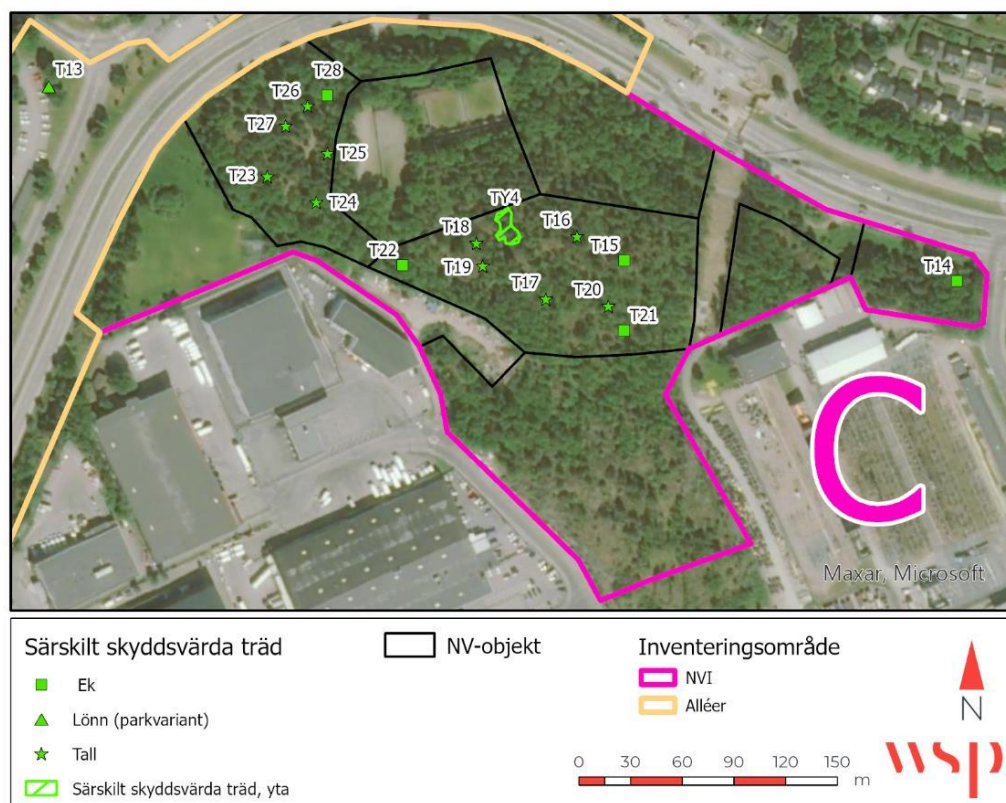

Figur 2. Kartan visar de naturvärdesobjekt och värdeelement som avgränsades vid naturvärdesinventeringen 2023 (Afy).

Figur 3. Kartan visar de naturvärdesobjekt som avgränsades vid WSP:s naturvärdesinventering 2022. Södra delen av objekt 17 ingår i detaljplaneområdet.

Figur 4. Kartan visar de skyddsvärda träd som mättes in vid WSP:s naturvärdesinventering (2022). Inga särskilt skyddsvärda träd noterades i områdets södra del som sammanfaller med detaljplaneområdet.

Fåglar 2023

Inventeringsområdet för fåglar omfattar ett större område än detaljplaneområdet, figur 1. I hela inventeringsområdet noterades 26 arter varav 6 prioriterade häckar inom inventeringsområdet (se faktaruta nedan).

REKOMMENDATION GÄLLANDE PRIORITERING AV FÅGELARTER

Alla vilt förekommande fågelarter är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen. När syftet med en åtgärd är annat än att fånga eller döda fåglar kan utredningen begränsas i det enskilda fallet och en bedömning görs för fågelarter där en tillfredställande nivå för populationen riskerar att inte kunna upprätthållas.

Kriterier för sådana fågelarter är:

- Arter markerade med B i artskyddsförordningens bilaga 1 (betyder att de är upptagna i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv).
- Rödlistade arter.
- Arter vars populationer har minskat med 50 % sedan 1980.

(Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2022)

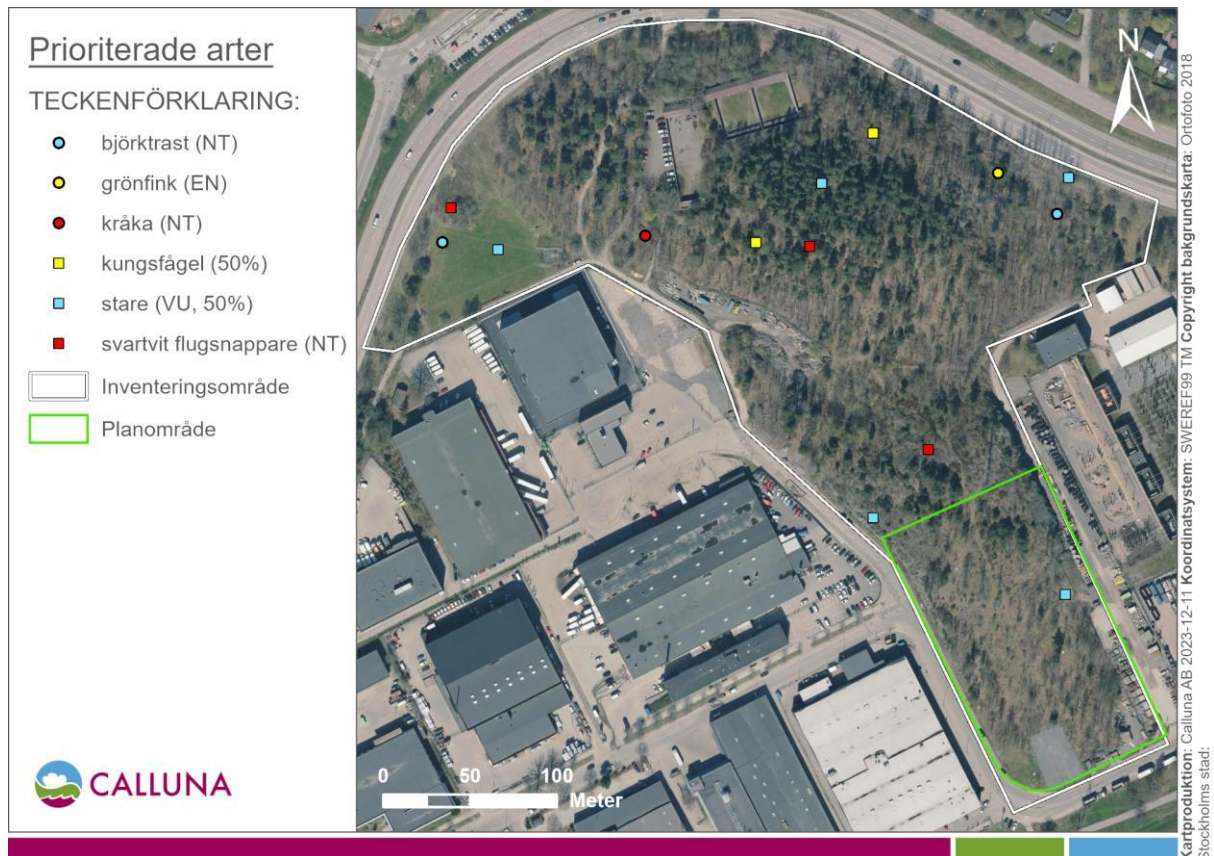
CALLUNAS METOD IDENTIFIERA FÅGELARTER MED MINSKANDE TREND

För att identifiera vilka arter vars populationer har minskat med 50% eller mer sedan 1980 använder Calluna den lista på fåglar som Sverige i den s.k. artikel 12 rapporteringen för fågeldirektivet, rapporterat till EU. Rapportering av fågeldirektivet görs vart sjätte år, den senaste rapportering skedde den 31 juli 2019 och där gjordes en trenduträkning för perioden 1980–2018. ArtDatabanken sammanställer rapporteringen av artikel 12 tillsammans med Lunds universitet på uppdrag av Naturvårdsverket (NV). [Eionet](#) är hemsidan där all data som Sverige rapporterade 2019 enligt fågeldirektivet finns publicerad.

Inom detaljplaneområdet observerades häckande stare. Strax norr om detaljplaneområdet registrerades ytterligare en starhäckning samt en häckning av svartvit flugsnappare.

Sammanfattningsvis visar resultatet från fågelinventeringen att den norra delen av inventeringsområdet erbjuder bra häckningsmöjligheter för flera fågelarter. Majoriteten av häckningarna återfinns norr om detaljplaneområdet.

Figur 5 visar de fågelarter som är prioriterade för artskydd och som observerades vid fågelinventeringen. Av dessa bedöms endast stare häcka inom detaljplaneområdet.

Fladdermöss 2023

Calluna utförde 2023 en fladdermusinventering där inventeringsområdet är detsamma som vid fågelinventeringen, det vill säga även området norr om detaljplaneområdet ingick. Tre arter av fladdermöss noterades varav en rödlistad; nordfladdermus (NT). Övriga arter var dvärgpipistrell och större brunfladdermus. Majoriteten av fladdermusaktiviteten noterades i den norra delen av inventeringsområdet. Detaljplaneområdet bedömdes ha låga värden för fladdermöss. Det enda hålträd som redovisats inom detaljplaneområdet var inte bebott vid inventeringstillfället.

Inventering genomfördes både under migration- och reproduktionsperiod.

Habitatnätverk ädellöv

I ett större landskapsekologiskt perspektiv finns det områden med stora viktiga livsmiljöområden i Sätterskogen, Skärholmen och Vårberg samt vid Långbro och Hägersten. Mindre livsmiljöområden finns över hela landskapet med spridningslänkar till och mellan både större och mindre områden.

Detaljplaneområdet ingår som ekmiljö i Stockholms stads ekdatabas (figur 6–8). Värdena inom området för aktuell detaljplan bedömdes dock som mindre viktiga i ekologiutredningen (Calluna 2024). Om livsmiljöområdet inom detaljplaneområdet försvinner finns dock en risk för att spridning söderut till exempel till Segeltorp och Herrängen försvåras.

I dagsläget förekommer ett antal ekar längs norra sidan av väg E4 som i nuläget bidrar till spridningsmöjligheterna. Under utredningen har noterats att Trafikverket avverkat i princip alla

träd på sydsidan väg E4 mellan trafikplats 151 och 152. Spridningsanalysen i figur 6 och 7 omfattar inte den konsekvensen. Vi har inte uppgifter om avverkningarna innefattar ädellövträd.

Spridningsamband Ädellöv - Nuläge

TECKENFÖRKLARING:

- Planområde
- Spridningslänkar, max 3 km

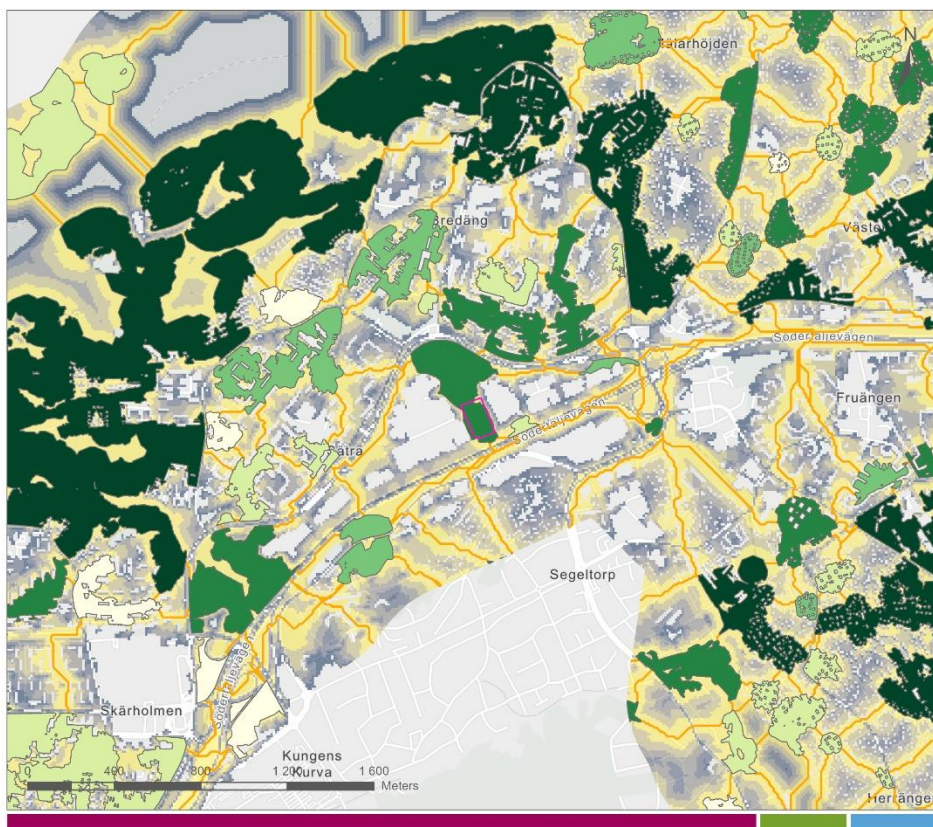
Livsmiljö ädellöv (BC-värden)

- Störst betydelse
- Stor betydelse
- Påtaglig betydelse
- Viss betydelse
- Mindre betydelse

Potentiella akviferszoner

Effektiva avstånd

- 100 m
- > 100 - 200 m
- > 200 - 300 m
- > 300 - 400 m
- > 400 - 500 m

Figur 6. Kartan visar habitatnätverket för ädellövskog i sydvästra Stockholm med vedlevande insekter som fokusarter.

Spridningsamband Ädellöv - Nuläge

TECKENFÖRKLARING:

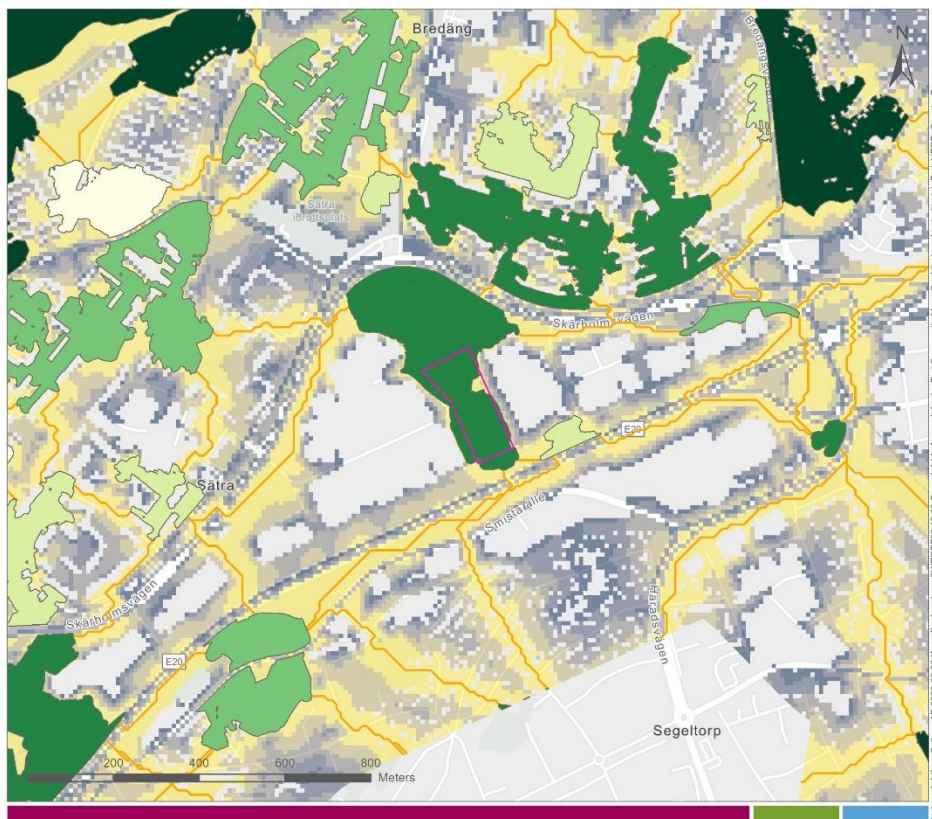
- Utredningsområde
- Spridningslänkar, max 3 km

Livsmiljö ädellöv (BC-värden)

- Störst betydelse
- Stor betydelse
- Påtaglig betydelse
- Viss betydelse
- Mindre betydelse

Potentiella akvitetszoner

- Effektiva avstånd
- 100 m
  - > 100 - 200 m
  - > 200 - 300 m
  - > 300 - 400 m
  - > 400 - 500 m

Figur 7 visar en inzoomad kartvy av figur 6. I kartan syns även spridningsvägarna längs Strömsåtravägen och E4:an. På sydsidan har avverkningar genomförts nyligen.

Barrskog

I detaljplaneområdet finns en utpekad livsmiljö med spridningslänkar för barrskogsarter. Vid utförda inventeringar bedömdes området inte hysa några lämpliga födosöks- och spridningsmiljöer för barrskogsarter på grund av lövdominans och öppenhet.

Kartering av ekologiska värden som försvinner där detaljplanen genomförs

Särskilt skyddsvärda träd

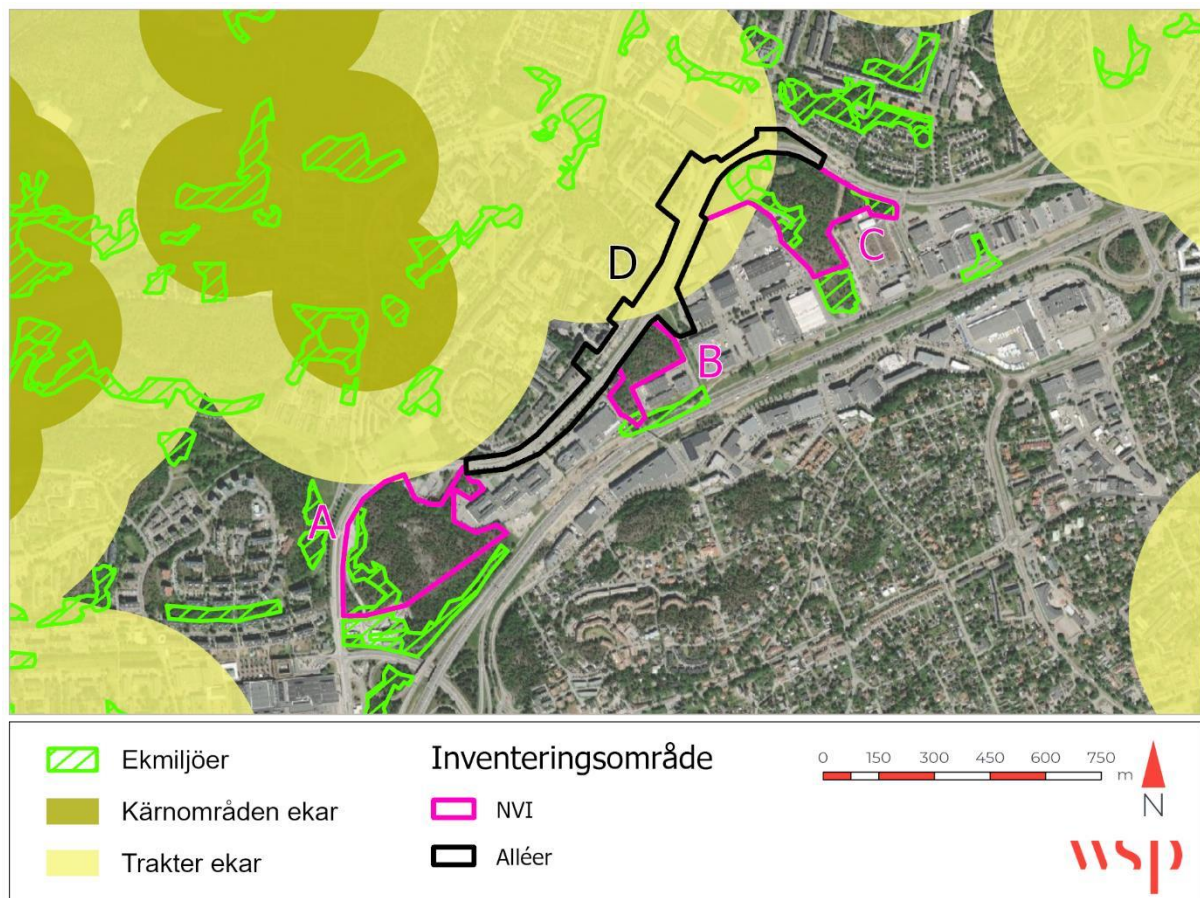
I området norr om detaljplaneområdet växer främst ek och tall varav flera uppfyller kraven för särskilt skyddsvärda träd. De förekommer dock utanför detaljplaneområdet

Inom detaljplaneområdet har inga särskilt skyddsvärda träd redovisats från Afrys NVI (2023). Dock har Afry vid sin inventering avgränsat ett antal träd som värdeelement. För dessa träd saknas information om stamdiameter och därav går det inte att bedöma om träden uppfyller kraven för särskilt skyddsvärda träd.

Vid Callunas kompletterande inventering av skyddsvärda träd 2025 noterades ett skyddsvärt träd och två naturvårdsträd, se bilaga för detaljer. Det skyddsvärda trädet står strax norr om detaljplaneområdet och borde inte påverkas. Två naturvärdesträd bedöms försvinna.

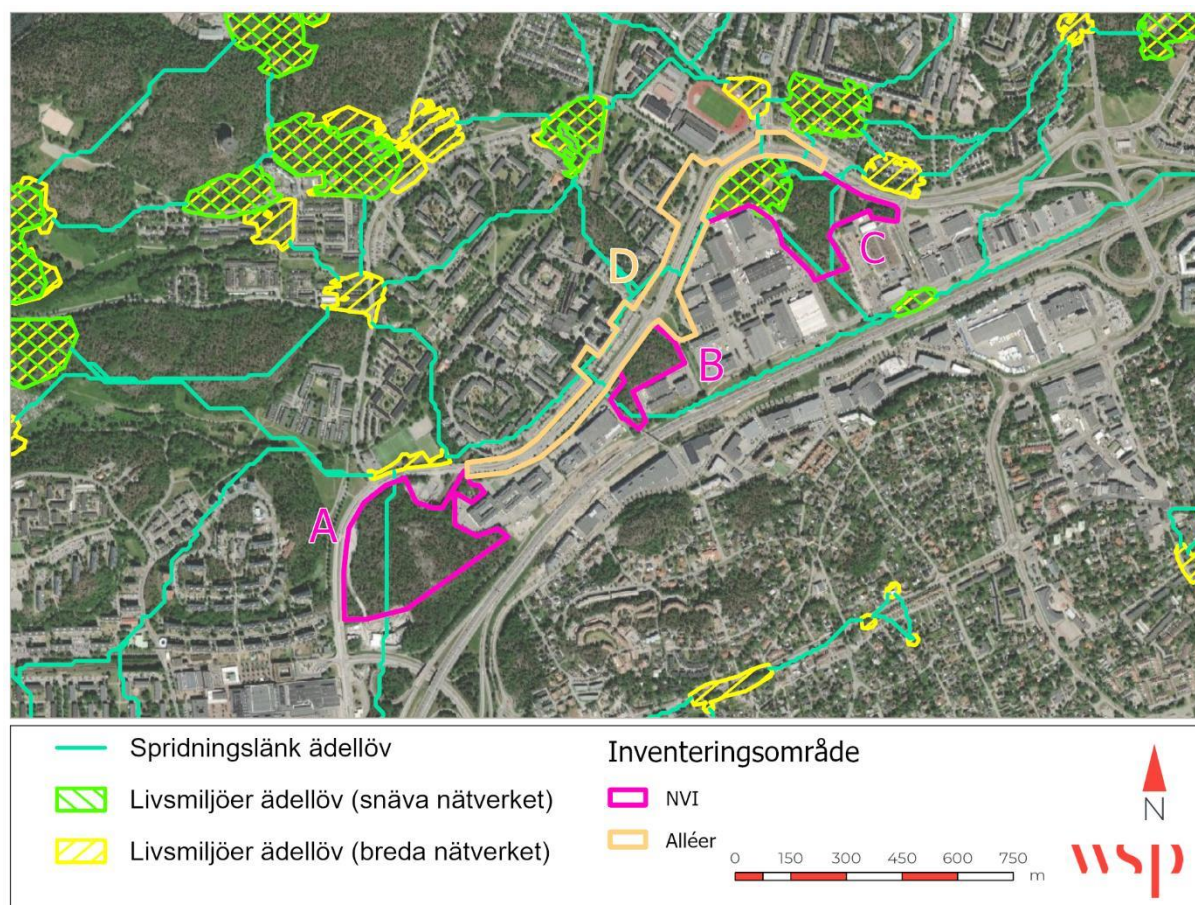
Konnektivitet för ädellövnätverket

Detaljplaneområdet ingår i habitatnätverket för ädellöv (som livsmiljö). I samband med ekologiutredningen bedömdes dock värdet som lågt. Men detaljplaneområdet har ändå en funktion för spridning söderut mot Segeltorp och Herrängen. När ställverket byggs kommer sambandet att försvagas.

Figur 8. Från WSP:s rapport där en översikt från Stockholms stads ekdatabas ingår. Detaljplaneområdet är intritrat som ekmiljö (söder om NVI-område C).

Figur 9. Spridningsnätverket för ädellöv (Calluna 2015) visar en spridningslänk söderut från detaljplaneområdet som går vidare längs Strömsättravägen/E4.

Fågel

Stare och svartvit flugsnappare häckar direkt norr om detaljplaneområdet och kan påverkas även om inte ett helt revir försvinner.

Bland prioriterade fågelarter kommer stare att påverkas av den kommande detaljplanen (boträd försvinner) och revir för svartvit flugsnappare påverkas marginellt.

Fladdermöss

Då flera potentiella boträd och övriga träd, lämpliga som vintervistelse för fladdermöss, förekommer inom detaljplaneområdet rekommenderas en undersökning av träden innan de tas ner. Om träd som är bebodda eller på annat sätt är värdefulla för fladdermöss påträffas behövs skyddsåtgärder vidtas då fladdermöss är skyddade enligt artskyddsförordningen.

Värdeelement

Två myrstackar	Tre lågor
Tre stenmiljöer	En säl (pollinering tidig vår)
Ett hålträd (ek)	Stående död ved
Ett träd med brandljud	

Förslag grönkompensation

Fokus på grönkompensationsåtgärder rekommenderas vara att stärka ädellövsambandet. Följande platser kan passa för grönkompensation:

- Söderut kan åtgärder med fördel göras i remsan mellan Strömsåtravägen och E4:an. Både mot öster och väster från ställverket, se figur 10 område A och B.
- I naturområdet precis norr om detaljplaneområdet, figur 10 område C.
- Möjligen längs Strömsåtravägen, längs ställverkets västra gavel. Detta är dock osäkert i utredningsskedet nu och kommer i så fall mest troligt ingå i senare projekt.

Utplacering av faunadepåer

Faunadepåer gynnar både insekter och smådjur genom att de fungerar som födosökmiljöer och erbjuder skydd för fåglar.

Föreslagna faunadepåer bör placeras på platser med varierande mikroklimat och förutsättningar så att de exponeras i olika väderstreck. Fördelaktigt är att använda sig av olika grovlek på materialet. I övrigt rekommenderas en enkel plan för att fylla på med lämpligt material cirka en gång per säsong.

Prioritera att anlägga faunadepåer av trädslag som redan förekommer i närmiljön. Främst rekommenderas exempelvis ek men också tall, asp, sälg och björk.

Plats för faunadepåer

I området precis norr om detaljplaneområdet (område C i figur 10) samt även i vägremsan längs väg E4. Helst åt båda hållen sett från ställverket (mot väster och öster), område A och B i figur 10.

Utplacering av mulmholkar

Mulmholkar är tänkta att ersätta eller utöka antalet hålträd i området. Riktlinjer för mulmholkar (NRM 2024):

- Gör mulmholken så stor som möjligt. Det ger ett mer stabilt klimat i holken och risken för att det blir för varmt eller för kallt minskar. Vilket trädslag man bygger av är inte så viktigt.
- Behåll fukten i holken genom att undvika drag och stora springor, fräs spår och hål i taket för att leda ner fukten och ha en fuktspärr i botten. Det kan vara någon typ av mer eller mindre vattentät botten, så som dammduk, lera, presenning eller takpapp.
- Hur stort hålet ska vara är en smaksak. För att insekter ska flytta in räcker det med 3 cm med det är bra om det är ett hål stort nog för en fågel att flytta in. Då får man hjälp med att fylla på i holken med borester som ofta består av kvistar och liknande. Om det även skulle bli några fågelungar kanske de hjälper till med lite matrester som insekterna kan få.
- Var man ska hänga upp är också en smaksak. Det går även att ställa mulmholken på regler på marken. Det ska vara säkert och det är bra om man kan undvika att spika i träden.

Fyll på holken

- När mulmholken är färdig är det dags att fylla på med material som kan skapa mulm. Det kan vara löv och sågspån från lövträd. Även lite grenar, vedbitar och kompost fungerar. Glöm inte att vattna! Eftersom mulmen sakta bryts ned behöver du fylla på lite då och då när det sjunker ihop.

Plats för mulmholkar

Mulmholkar kan placeras norr om detaljplaneområdet och längs väg E4, inom samma områden som föreslås för faunadepåer, se område A, B och C i figur 10.

Buskar och träd

I området under kraftledningen bör fokus ligga på att etablera grupper med buskar och lågväxande träd genom att:

- Bevara befintliga buskar (ej om de är eller riskerar att bli invasiva som exempelvis spirea) och träd.
- Plantera buskar med nektar, pollen och bär. Det kan vara slån, hagtorn och hägg.
- Plantera träd av lägre som oxel, rönn och fruktträd som får skapa sammanhängande bryn eller dungar.
- Skapa ett fältskikt med växter som blommor hela säsongen.

Plantering av ek utanför kraftledningsgatan är viktig för att ersätta nedtagna träd i ett långt perspektiv. Även fruktträd, tall och sälg rekommenderas.

Plats för buskar och träd

Förslagsvis utreds möjligheterna att plantera rader av ädellövträd med inslag av ek längs E4:an, både österut och västerut från ställverket, område A och B i figur 10. I ett senare skede får gärna utredas möjligheten att även plantera en rad med ekar längs ställverkets västra gavel (utmed Strömsätravägen). Trädrader kan planteras på ängsmark som slåträs av staden. Även buskar kan planteras i områden med plantering av ädellövträd. Buskar ska även planteras under kraftledningen (område A i figur 10).

Fågelholkar

Sätt upp starholkar samt holkar för mesar och flugsnappare i områden norr om detaljplaneområdet, område C i figur 10.

Förslagen ovan syftar till att bibehålla och stärka områdets ekologiska funktioner och bidra till en långsiktig och hållbar balans mellan utveckling och naturvård.

Plats för fågelholkar

I området norr om detaljplaneområdet.

Figur 10. Områden där grönkompensation föreslås.

Referenser

Afry, 2023. Naturvärdesinventering. Byggnation av 400 kV station, Skärholmen, Stockholms län.
Författare: Lars Bohlin.

Bovin M., 2023. Habitatnätverk i Stockholms stad. Miljöförvaltningen.

Calluna, 2024. Ekologiutredning för delar av fastigheterna Sättra 2:1 och Bredäng 1:2 inom Sättra verksamhetsområde. Författare: Mova Hebert.

Naturvårdsverket, 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd, Rapport 6496, april

Naturhistoriska riksmuseet, 2024. Bygg en mulmholk: <https://www.nrm.se/fakta-om-naturen/hjalp-naturen/bygg-en-mulmholk>

WSP, 2022. Naturvärdesinventering Skärholmsvägen, Skärholmen, Stockholms stad. Författare: Erik Lagerin och Elsa Fogelström.

Bilaga – PM bedömning av träd inom detaljplan för nytt Ställverk, Sättra 2025